

A szerkesztőség címe (Írott Szó Alapítvány)

1092 Budapest, Ferenc krt. 14.

Levelezési cím: **1450 Budapest, Pf. 77.**

Számlázási cím: **1062 Bp., Bajza u. 18.**

Telefon/fax: **413-6672, 413-6673**

Szerkesztőségi mobil: **(70) 388-7034**

Központi e-mail cím és előfizetés:

info@magyarnaplo.hu

Elérhetőségünk a világhálón:

www.magyarnaplo.hu

www.facebook.com/magyarnaplo

Kiadja az Írott Szó Alapítvány

(1092 Bp., Ferenc krt. 14.)

és a Magyar Napló Kiadó Kft.

(1062 Bp., Bajza utca 18.)

Terjeszti a Magyar Lapterjesztő Zrt.

(1097 Bp., Táblás u. 32.)

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.

Postacím: 1900 Budapest

Előfizetésben megrendelhető az ország
bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél,

a www.posta.hu WEBSHOP-ban

(<https://eshop.posta.hu/storef>),

e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,

telefonon a 06-1-767-8262 számon,

levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető

a Magyar Posta Zrt.-nél: a www.posta.hu

WEBSHOP-ban

(<https://eshop.posta.hu/storef>),

1900 Budapest,

06-1-767-8262,

hirlapelofizetes@posta.hu

Belföldi előfizetési díjak:

Egy évre 7500 Ft, fél évre 3900 Ft.

Nyomda: Pannónia Nyomda Kft.

(1139 Bp., Frangepán u. 16.)

**A folyóirat megrendelhető
szerkesztőségünkben is:**

• személyesen:

1092 Budapest, Ferenc krt. 14. I/5.

• levélben: **1450 Budapest, Pf.: 77.**

• telefonon: **06-1-413-6672**

• e-mailen: **info@magyarnaplo.hu**

Gérecz Attila telefonja

Az emlékezet szerint Gérecz Attila a forradalom legázolására érkezett világhatalom elleni fegyveres harc egyik pillanatnyi szünetében, 1956. november 7-én az édesanyjának akart telefonálni, amikor útban a telefonfülkéhez egy golyósorozat kioltotta az életét. Éppen nyolc napra rá, hogy a forradalom kimentette a börtönéből, és két évvel azt követően, hogy a jeges Dunán átúszva – mint Fiáth Pompejus lovasai Sára Sándor *Nyolcvan huszár* című filmjében – megszökött a börtönből, hogy aztán három napig, ismételt elfogásáig szabad lehessen. Ám a telefonkagylót már nem érthette el, s nem kiálthatta bele üzeneteit. Ottmaradt a fülkétől néhány tucat méterre, egyetlen évvel idősebben, mint a 107 esztendővel korábban Segesvárra siető Petőfi Sándor.

Vajon mit akart mondani Gérecz Attila az édesanyjának? Bizonyára híreket önmagáról, a harcról: gyászt és reményt, veszteséget és biztatást. Csupa olyan szót, amelynek minden szótagja, hangsúlya kivételesen fontos lett volna. A 60 éves forradalomra és szabadságküzdelemre emlékező Tokaji Írótábor – Gérecz Attila arcképe előtt – ugyanezt az akaratot ölelte magába. Azokra a hiányjelekre akart rámutatni, amelyek – a leölt költő szavaihoz hasonlóan – máig némán izzanak a telefonkagylók és a fülek előtt. Néhány méterre csak az emlékhelyektől, ünnepektől, a rádió- és televízióadásoktól. Az ismeretlen '56-ra, a fel nem tárt, a kellőképpen még át nem hagyományozott '56-ra figyelő Írótábor a legmélyebb szándékaival akarta az irodalmi tudat felszínére hozni azt, amit Gérecz Attila az édesanyjának üzenhetett volna. A hiányjelek, az örök és az ürességek ellen, szemben az utcán s a történelemben géppisztolysorozatként kopogó kérdésekkel. S hogy letörölje az árnyékot az '56 legbensőbb üzeneteit kereső pillantásokról. Ahogyan az idő is a párat a költő tekintetéből, amellyel akkor édesanyját kereste.

Ezt a tisztaságot és fájdalmat Franciszek Starowieyski lengyel grafikusművész a síró galambot ábrázoló, '56 nagyszerűségét és gyászát kifejező, megrázó erejű plakátjára a szabadságért meghaltak és a szenvedő sokaság tekintetéből emelte fel. A rajz pontosan mutatja azt is, hogy alig tíz esztendő leforgása alatt mi lett Picassónak az 1946-körül Európa egére röpitett, a béke szárnyán lebegő madarából az '56-os év Magyarországn. A galamb könnye évtizedeken át pörgött körbe a belső-Kárpátokon, hol az arcokra, hol az összeszorított markokba fagyva, s itt gördül most is a történelmi emlékezetben. Farkasszemet néz benne a sötétség és a fény.

A Magyar Naplónak ez a száma 1956-nak nem a könnyeire, hanem a jelenbe csillanó üzeneteire tekint. Az emlékezők: költők, írók és elemzők médiumain keresztül úgy akarja felemelni Gérecz Attila és a többiek torkából a már kimondatlan szavakat, szemükből pedig az íriszükbe mentett forradalmas várost, ahogyan a forradalom drámáját emelte fel plakátjára a lengyel grafikusművész. Hogy az el nem kiálthatott mondatok is megszólaljanak, életre keljenek, mert a telefonvonal végén még mindig ott várakozik valaki.

S ott is fog állni mindig.

Jánosi Zoltán

Szerkesztőbizottság: Jókai Anna (elnök),
Báger Gusztáv, Horváth Antal,
Kalász Márton, Kő Pál, Nemes Attila,
Salamon Konrád, Szakály Sándor, Vasy Géza

Újraalapító főszerkesztő: Oláh János

Munkatársak:

Berta Zsolt

(Magyar Napló Könyvesbolt,
Budapest, VIII. ker. József krt. 70.,
Józsefvárosi Galéria)
Mobil: (70) 421-9580
magyarnaplo@magyarnaplo.hu

Bíró Gergely

(megbízott főszerkesztő,
olvasószerkesztő, próza)
E-mail: proza@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7031

Bornemissza Ádám (tördelőszerkesztő)

Cech Vilmosné (gazdasági ügyintéző)

Mórocz Gábor (Könyvszemle, tanulmány)

E-mail: moroczgabor@magyarnaplo.hu

Nemes Attila (Nyitott Műhely, marketing)

E-mail: nemesattila@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 421-7962

Parragi Zoltán (ügyintéző)

E-mail: parragizoltan@magyarnaplo.hu

Réger Ádám (szerkesztő)

E-mail: regeradam@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7032

Szentmártoni Anikó

(szerkesztőségi titkár, terjesztés, előfizetés)
E-mail: szentmartonia@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7030

Zsiga Kristóf (könyvkiadás)

E-mail: zsigakristof@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7033

Zsille Gábor (vers)

E-mail: vers@magyarnaplo.hu

Borító: **Oláh Máttyás László**

*

A címlapon: **Gérecz Attila**
(A felvétel reprodukcióját Hajnal Géza
bocsátotta rendelkezésünkre)

*Meg nem rendelt kéziratot nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza. Minden felbélyegzett,
válaszborítékkal ellátott levélre válaszolunk.
Mutatópéldány kérhető a szerkesztőségben.*

Jánosi Zoltán: *Gérecz Attila telefonja* 1

SZEMHATÁR

<i>Mindszenty József rádióbeszéde</i>	3
Oláh János: <i>A budai hegyek alatt</i>	6
Hajnal Géza: „ <i>Vagyok, mert hiányzom Valahonnan</i> ” <i>Gérecz Attila, a szabadság költője</i>	7
Rózsássy Barbara: „ <i>A vers körülvesz, mint ezüstös vért</i> ”	11
Gérecz Attila: <i>Örök arcunk</i>	14
Boga Bálint: <i>Az én 1956-os évem</i>	15
Benke László: „ <i>El ne felejtse, aki él</i> ”	23
Ratkó József: <i>Forradalmi napló</i>	24
Kiss József: <i>Gyakran kényelmetlenek a színházi zsölygek</i>	26
Mezey Katalin: <i>Három levél</i>	27
Ágh István: <i>Keresztvitel</i>	32
Ferdinandy György: <i>Az első évek</i>	34
Tamás Menyhért: <i>Tamási Áron hajnali imája</i>	36
Kerék Imre: <i>Villanások az ötvenes évekből</i>	37
Deák-Sárosi László: <i>Óda az 1956-os dokumentumfilm-felvételekről</i>	38
Békés Márton: <i>Németh László ötvenhatja</i>	39
Doncsev Toso: <i>A barcelonai hóhér</i>	42
Pataky Adrienn: <i>Az újholdas Lakatos István és a forradalom</i>	43
Filip Tamás: <i>Forradalom; Csak a föld érdekelt; A falu végén is túl</i>	46
Zsille Gábor: <i>Forradalmunk lengyel visszhangja</i>	47
Győri László: „ <i>Te vagy az út, az igazság, az élet</i> ” <i>avagy két rövid esszé arról: van-e hiteles ötvenhatos szépirodalom?</i>	50
Csender Levente: <i>Köpésnyire a múlttól</i>	54
Szakolczay Lajos: <i>Az ég múzeumában</i> <i>Csoóri Sándor (1930–2016)</i>	56
Bíró Máté: <i>Csurka István Hamis tanú című regényének</i> <i>kritikai fogadtatása</i>	57
<i>Újrealizmus a magyar irodalomban. Egy középiskolai irodalomóra terve</i> ...	63

KÖNYVSZEMLE

Gulyás Martin: „...mert az a való, mit én látok...” <i>Illyés Gyula: Atlantisz sorsára jutottunk. Naplójegyzetek, 1956–1957</i>	65
Udvardy Zoltán: <i>Dudás oldalra lép</i> <i>Reisinger Attila: A Lajta menti forradalom</i>	67

SZERZŐINK 68

Lapszámunkat az 1956-os forradalom és szabadságharc napjaiban készült archív felvételekkel és fiatal művészek munkáinak reprodukcióival illusztráltuk.

Összeállításunkat az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójára létrehozott Emlékbizottság támogatja.

